

CURS	4t d'ESO	MATÈRIA	Filosofia	PROFESSOR/A	Bernat Julià	HORES SETMANALS	3
------	----------	---------	-----------	-------------	--------------	-----------------	---

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

L'optativa de Filosofia a 4t d'ESO té l'objectiu d'introduir l'alumnat en el camp de la filosofia a partir de l'adquisició i el treball de diferents competències i destreses vinculades a l'anàlisi i comprensió de textos, el debat dialògic i l'esperit crític.

Aquestes competències han de ser útils per tal que l'alumnat pugui encarar la complexitat de realitats i discursos que proliferen en un món caracteritzat pel flux constant d'informació. En aquest context, la formació filosòfica esdevé un pilar fonamental per encarar la complexitat actual i pensar-la amb rigor, críticament i creativament. El fet de disposar d'una formació filosòfica permet a les persones formar-se i tenir instruments, criteris i conceptes per entendre el món i intervenir-hi.

La filosofia també és una reflexió crítica sobre els sentiments i les emocions, presents en tots els àmbits, amb la qual cosa també podem treballar l'autoconeixement i la reflexió personal.

En definitiva, l'educació filosòfica resulta imprescindible per a l'articulació d'una societat democràtica al voltant de principis, valors i pràctiques ètiques, polítiques i cíviques, per això, les qüestions i debats plantejats aniran en la línia de reforçar valors i principis ètics.

RESUM D'AVUACIÓ

Treballs i exàmens	60%
Llibreta filosòfica, debats i altres activitats	30%
Actitud i participació	10%

Aclariments rellevants sobre l'avaluació de la matèria: ortografia, recuperacions, mitjanes, etc.

- L'avaluació estarà enfocada amb l'objectiu principal que l'alumnat assoleixi les diferents competències específiques vinculades a l'assignatura, la majoria organitzades al voltant del procés de crítica i examen dialèctic de problemes i hipòtesis filosòfiques, la capacitat d'anàlisi de textos i el desenvolupament de la capacitat argumentativa.
- Aquestes activitats poden ser: debats, treballs individuals i en grup, dissertacions i reflexions i altres activitats que seran compilades a la llibreta filosòfica.
- Totes les tasques han d'estar entregades dins el calendari establert. **Una activitat no presentada o bé fora de termini equival a un zero.**
- L'actitud, l'assistència, la puntualitat i el respecte a totes les persones de l'aula són elements que també conformen l'avaluació competencial, i han de ser el comú denominador dels estudiants.
- S'aprova l'avaluació a partir de 5. Al final de cada trimestre hi haurà activitats de recuperació per aquells alumnes que no hagin superat el trimestre i per tant es consideri que no han adquirit correctament les competències. En cas que no s'aprovin les recuperacions a final de curs hi haurà una prova extraordinària per tal de superar el curs.
- Cada trimestre comptarà almenys amb un examen final on l'alumnat haurà de sintetitzar els coneixements adquirits i treballats al llarg del trimestre. Tot i que algunes SA poden comptar també amb un examen.

ESTRATÈGIES METODOLÒGIQUES I PERSONALITZACIÓ DE L'APRENTATGE: Criteris i decisions que organitzen, de forma global, l'acció didàctica. Tipus: aprenentatge cooperatiu, coneixements previs, etc. Diversitat (personalització) a través de les mesures de suport.

- Mitjançant la pissarra, mitjans audiovisuals (vídeos, presentacions, etc.), el llibre de text, comentaris de text i el diàleg i debat a l'aula anirem descobrint els elements essencials de la història de la filosofia.
- S'utilitzarà el treball en grups cooperatius per a activitats concretes de comprensió i sistematització dels sabers treballats.
- L'alumnat també treballarà a partir d'una llibreta filosòfica on anirà compilant les reflexions i activitats que es derivin del treball a l'aula.

MATERIAL ADDICIONAL DE LA MATÈRIA: afegiu l'enllaç del Classroom o Moodle de la matèria.

- Llibre de text, Filosofia 4, Vicens Vives, 2023.
- [Classroom](#)

PROGRAMACIÓ			
TRIMESTRE	SA	SESSIONS (HORES)	INSTRUMENTS / SABERS
1	1. Descobrint la filosofia	18	Treball en grup, les etapes i les branques de la filosofia Vídeo: què és la filosofia? Comentari de text Examen
	2. Com sé que no sóc un zombie?	18	Comentari de text Dissertació: com sé que els altres existeixen?
2	3. L'Ètica i el problema de la llibertat	18	Dilemes morals Treball valors i ètica
	4. Filosofia política: concepcions al voltant de l'estat	18	Treball construcció de la pròpia proposta política Examen
3	5. Reptes contemporanis de la filosofia: feminisme i ecologisme	18	Comentari de text Treball: la filosofia, el feminisme i l'ecologisme
	6. Drets humans i conflictes del s.XXI	18	DDHH: utopia o realitat? Examen
TOTALS	36 hores per trimestre	108	

COMPETÈNCIES CLAU I PERFIL DE SORTIDA DE L'ALUMNAT
Aquesta programació s'emmarca en el nou currículum de Catalunya i té com a referent el perfil de sortida de l'alumnat, que orienta l'aprenentatge cap al desenvolupament integral de l'estudiant. Les competències clau hi tenen un paper central, ja que permeten treballar habilitats transferibles i essencials per a la vida personal, acadèmica i social. Cada departament, des de la seva matèria, contribueix a aquest objectiu identificant les competències clau que es treballen al llarg del curs. Les competències clau treballades són: • Comunicació lingüística (CL) • Competència digital (CD) • Competència personal i social i d'aprendre a aprendre (CPSAA) • Competència ciutadana (CC) • Competència en consciència i expressió culturals (CCEC)

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES DE LA MATÈRIA (CE)	
CE1	Identificar i valorar l'especificitat del saber filosòfic i dels sabers que aporten certesa enfront d'altres tipus de saber, per tal d'avaluar críticament els discursos i arguments.
CE2	Avaluar i generar arguments per valorar i produir discursos orals i escrits de forma rigorosa, evitar dogmatismes, biaixos i fal·làcies, per tal de desenvolupar i sostenir opinions.
CE3	Reconèixer i aplicar les normes de l'argumentació i del diàleg filosòfic, en diferents suports i activitats, per expressar-se amb rigor argumentatiu i desenvolupar el diàleg respectuós i constructiu amb els altres i poder arribar a idees comunes.
CE4	Avaluar de manera global, sistèmica i transdisciplinària els problemes ètics i polítics fonamentals i d'actualitat analitzant-los filosòficament per a poder tractar-les de manera creativa i prendre una posició.

CE	OBJECTIUS D'APRENENTATGE	CRITERIS D'AVUACIÓ
CE1	O1 Desenvolupar el pensament crític per identificar, analitzar i avaluar arguments en diferents contextos, aplicant criteris de coherència i validesa lògica. O2 Explorar les grans corrents i autors/es filosòfics per comprendre les seves aportacions als problemes fonamentals de la condició humana i establir connexions amb els reptes actuals.	1.1 Distingir entre opinions i arguments en els raonaments. 1.2 Valorar críticament els sabers que aporten certesa i aquells que no, a partir de la identificació de les seves característiques i l'anàlisi de les estructures argumentatives que els sostenen. 1.3 Valorar críticament el paper de la filosofia i de la ciència en l'abordatge de problemes rellevants per a la natura i el saber humà.
CE2	O3 Desenvolupar un sentit crític propi de les diferents idees i qüestions filosòfiques en diferents formats i eines.	2.1 Produir rigorosament arguments, aplicant les normes lògiques, retòriques i argumentatives, i detectant i evitant maneres dogmàtiques, fal·lacies i esbiaixades per exposar les pròpies opinions i idees, tant oralment com per escrit. 2.2 Avaluar críticament discursos, orals i escrits, sobre qüestions i problemes filosòfics, demostrant una comprensió correcta de les estructures argumentatives.
CE3	O4 Argumentar de manera clara i respectuosa en debats i produccions escrites/orals, utilitzant exemples i contraexemples per fonamentar les pròpies idees.	3.1 Intercanviar i avaluar críticament idees sobre qüestions filosòfiques a partir del diàleg filosòfic. 3.2 Argumentar rigorosament les pròpies idees en activitats de diàleg filosòfic. 3.3 Participar de manera oberta, compromesa i respectuosa en activitats de diàleg sobre qüestions i problemes filosòficament rellevants.
CE4	O5 Adoptar una actitud reflexiva i autònoma davant qüestions ètiques, socials i científiques, integrant valors de justícia, equitat, sostenibilitat i respecte a la diversitat.	4.1 Distingir les principals preguntes de la filosofia i les diferents respostes filosòfiques a través de la indagació, l'anàlisi i la interpretació de textos filosòfics i altres formes d'expressió cultural. 4.2 Desenvolupar una concepció complexa i no dogmàtica dels problemes i qüestions fonamentals i d'actualitat, mitjançant l'anàlisi filosòfica d'aquests. 4.3 Desenvolupar una actitud oberta, respectuosa i compromesa amb la resolució de conflictes ètics i polítics a través de l'exposició argumentada i crítica de les idees

SABERS I BLOCS DE SABERS	
BLOCS	SABERS
Què és l'ésser humà?	• Anàlisi i valoració de l'especificitat natural i dels condicionants historicoculturals en el debat sobre la gènesi i la definició de la naturalesa humana. • Anàlisi crítica de les condicions socials, de gènere i culturals en la identitat personal. • Reconeixement i valoració del paper de la sensibilitat, l'emotivitat i les facultats cognitives en l'anàlisi de la identitat personal. • Anàlisi i valoració del paper de la consciència i el llenguatge en l'estructura psicosomàtica de la identitat personal. • Anàlisi crítica de la natura humana en l'abordatge de qüestions vinculades al transhumanisme.
Què puc saber?	• Anàlisi i valoració de la filosofia com a saber fonamental en la història d'Occident i en l'abordatge de les problemàtiques humanes. • Especificitat de la filosofia en relació amb altres camps de saber per analitzar la natura i l'activitat humana. • Caracterització de la cosmovisió mítica i la teorització filosòfica a Grècia com a origen de la filosofia occidental. • Anàlisi i constatació de la pervivència dels problemes filosòfics per tal de poder abordar-los des de la contemporaneïtat. • Redacció de tipus de textos filosòfics per tal de poder desenvolupar i aprofundir en les pròpies idees. • Identificació de les característiques de la ciència i del mètode científic en el saber humà i en la història de la cultura per enfrontar-se a la desinformació, la postveritat i les pseudociències. • Valoració del saber, les metodologies científiques i la filosofia de la ciència en l'abordatge dels problemes i límits del coneixement. • Anàlisi crítica del problema del coneixement i les teories de la veritat per enfrontar-se a la desinformació i al fenomen de la postveritat. • Anàlisi crítica de les condicions socials, de gènere i culturals en la història de la filosofia. • Valoració i anàlisi crítica de la dimensió social i política del coneixement, dels poders i els interessos que hi intervenen i del paper de les dones en la ciència i en la creació de coneixement. • Desenvolupament d'idees filosòfiques en textos escrits. • Argumentació, raonament mitjançant l'aplicació de nocions bàsiques de lògica formal i detecció de fal·làcies i biaixos cognitius en l'anàlisi crítica i la producció dels discursos. • Interpretació i producció d'informació amb rigor argumentatiu per desenvolupar un criteri propi amb relació a problemes filosòfics.

Què he de fer?	• Reconeixement i valoració del saber i el pensament propi com a element clau en la construcció de projectes de vida autònoms i lliures. • Anàlisi i valoració crítica dels elements que permeten la construcció de societats plurals i democràtiques. Diferència i discrepància. La convivència en el pluralisme. Societat, política, societat i consens. • Valoració de l'ètica expansiva i la responsabilitat ecològica en l'anàlisi de les problemàtiques contemporànies.
Com podem viure junts?	• Anàlisi crítica dels problemes ètics del nostre temps, com ara la desigualtat, la pobresa, la guerra i altres formes de violència, la desigualtat entre homes i dones, la discriminació i els problemes mediambientals i ecosocials, per desenvolupar un posicionament ètic i argumentat. • Conèixer i participar en diferents modalitats de diàleg a l'aula (debats, seminari, taula rodona, diàleg filosòfic) aportant raons pertinents i relacionant-les amb les dels altres, trobant punts de trobada, per arribar a conclusions complexes i creatives.